

KYAN, EEN DOCUMENTAIRE VAN ONTROERING EN (H)ERKENNING

Als de rouw wordt vastgepakt, kan de levensenergie weer stromen

DEVIN STUIVER

MONIQUE KOEL

Devin Stuiver was pas vijf jaar toen zijn broertje, nog maar drie dagen oud, overleed. Ruim 23 jaar later gaat hij, onder begeleiding van rouw- en relatietherapeute Monique Koel, op zoek naar de effecten van het overlijden van Kyan. Op hem, op het gezin waarin hij is opgegroeid en op zijn relatie. In deze intieme, persoonlijke documentaire is de kijker getuige van de sporen die het overlijden heeft nagelaten en ziet hij hoe Kyans dood de gezinsdynamiek heeft vormgegeven. En ook hoe de ontspanning kan komen, als de rouw omarmd wordt. Een intens en dynamisch proces waarin alle betrokkenen zich in al hun kwetsbaarheid hebben durven laten zien. Monique en Devin vertellen erover.

Hoe is deze documentaire tot stand gekomen?

Monique: 'Toen Devin zo'n twee jaar terug bij me kwam met deze begeleidingsvraag, vertelde hij dat hij weinig wist rondom de dood van zijn broertje, omdat daarover thuis niet werd gesproken. Hij had zelf een verhaal bedacht rondom het overlijden en blijkbaar was dit minder lastig dan het praten over het verlies van zijn broertje. Hij ervoer dat hij zich voor alles en iedereen verantwoordelijk

voelde, dat hij mensen op afstand hield, geen toegang gaf tot zijn diepere gevoelens, en achtte zich hierin veilig. Maar de liefde voor en van zijn partner had hierin verandering gebracht. Dingen gingen verschuiven. Er was geen weg terug, het hart was geraakt en voor een evenwichtige en gezonde relatie was het nodig zijn gevoelens en blokkades nader te onderzoeken. Dit vormde voor hem de aanleiding om bij mij te komen.

Verlies van een broertje of zusje
Ik vond het een mooie onderzoeksvraag, waarin ik hem graag wilde begeleiden. Devin voegde daar echter een ongebruikelijk verzoek aan toe, namelijk dat hij alle sessies gefilmd wilde hebben om een documentaire te maken. Hierover moest ik goed nadenken: therapie is immers een intens en zeer persoonlijk proces. Wil je zoiets kwetsbaars vastleggen en publiek maken? Wat gebeurt daar vervolgens mee? En ook, wat is de >

invloed van de aanwezigheid van camera's op de begeleiding en op mij? Ik vroeg Devin naar de reden en hij antwoordde dat hij in zijn zoektocht naar informatie over de gevolgen van het verlies van een broertje of zusje, erg weinig documentatie had gevonden. Veruit de meeste literatuur en documentaires die over dit onderwerp gemaakt zijn, vertrekken vanuit het standpunt van de ouders. Voor kinderen is een dergelijk rouwproces gecompliceerd en bestaan er reële kansen dat het verlies van invloed is op hun verdere leven. Met deze documentaire hoopte Devin dit gebrek aan informatie op te vullen en anderen te helpen. Dit sloot aan bij mijn ervaringen met cliënten met een soortgelijke geschiedenis. Inmiddels vaak al ver in de volwassenheid, vormt het verlies van een broertje of zusje in veel gevallen nog steeds een pijnlijke herinnering, net als de herinneringen aan het bezoek dat thuis kwam, de aandacht die de rouwende ouders kregen, en het gemis aan aandacht en troost dat zij als jong kind ervoeren. Hoe zij zich op die manier vergeten konden voelen

en zich terugtrokken op hun kamertje, om maar niet tot last te zijn. Dat raakt en ontroert mij telkens opnieuw. Ook kinderen hebben troost en aandacht nodig. Ook zij voelen en rouwen, alleen gaat dat anders dan bij volwassenen. Gelukkig weten we daar inmiddels meer over, maar aandacht voor rouw bij het jonge kind is nog steeds nodig. Door samen deze documentaire te maken, hoop ik alsnog erkenning te geven aan de vergeten kinderen van toen en rouw bij kinderen nog meer onder de aandacht te brengen. Daarnaast wil ik mensen er meer bewust van maken dat rouw zich soms pas jaren later kan aandienen, bijvoorbeeld in bepaalde gedragingen of anderszins. Daarbij is de relatie tot dat eerdere verlies vaak moeilijk te leggen.

'Ook kinderen hebben troost en aandacht nodig'

De eerste sessie was even wennen, met een camera en felle verlichting in de praktijkruimte. Gelukkig hadden we

ervoor gekozen dat Baue van Leyden, de zaken- en levenspartner van Devin, alles zou filmen. Doordat ik met Baue ook een fijn contact had, kon ik zowel de camera als de man achter de camera insluiten en vormde het een ongedwongen en natuurlijk geheel tijdens de sessies.

Gedurende negen maanden is alles gefilmd: de één-op-één gesprekken, gesprekken met zijn ouders en een ontroerende familieopstelling waarin Devin heeft ervaren dat ook zijn gevoelens en emoties vrijelijk mogen stromen. Het ervaren van gevoelens zorgde er ook voor dat Devin zich onzeker ging voelen en tegen dingen aan ging schoppen. Zijn zorgvuldig gebouwde muurtjes sneuvelden en dit gaf druk op de liefdesrelatie. Door de intensiteit en heftigheid van het proces kan het bijna niet anders dan dat de partners zich anders tot elkaar gaan verhouden. Door hierover, in een aantal sessies, open met elkaar te spreken en ermee te werken, kon de relatie zich verdiepen en maakte het hen allebei bewust van hun eigen levensthema's. Zo kon de liefde weer stromen. >

Blij met resultaat

Voor mij was dit een proces van meebewegen met iemand die, vanuit zijn loyaliteit naar zijn ouders, al heel jong van zijn plek is gegaan en op een ouderpositie is gaan staan. Dat gaf ook tussen ons in de begeleiding af en toe spanning, waarin ik meebewoog en mijn begrenzing moest aangeven met respect voor Devin. Ik ervaar het als een voorrecht dat ik Devin hierin mocht bijstaan. Hij heeft mij zijn vertrouwen gegeven bij het bespreekbaar maken en het van binnen leren vastpakken van dit grote gezinsverlies. Hoewel Devins verzoek om alles te filmen ongebruikelijk was, heb ik daar geen spijt van. Ik ben blij met dit resultaat en wat het de kijkers brengt.

Devin: 'Ik wist van tevoren eigenlijk helemaal niet waar dit proces me heen zou leiden. Dat het zo allesomvattend en persoonlijk zou worden, had ik vooraf niet bedacht. Dit project gaf mij de kans om de vragen te stellen die ik had over mijn broertje. Dat had ik tot dan toe op eigen kracht niet aangedurfd. Dat kwam doordat ik het moeilijk vond mijn ouders hiermee te confronteren, maar ik denk ook doordat het enige wat ik van mijn broertje had, het gevoel was dat ik er zelf als vijfjarige bij had gecreëerd. En dat voelde veilig. Daar wilde ik

niet aankomen. Samen met Monique heb ik mijn angsten onder ogen durven komen en heb ik geleerd naar mezelf te kijken en te luisteren. Ik vond het lastig me over te geven in de gesprekken en de oefeningen die we met Monique hebben gedaan. Op de dag van de familieopstelling stond ik zelfs op het punt weg te lopen. Het heeft Monique enige tijd gekost om me gerust te stellen. En wat ben ik haar daar dankbaar voor. Want dit bleek achteraf een van de dagen die ik als een doorbraak heb ervaren.'

'Dat het zo allesomvattend en persoonlijk zou worden, had ik vooraf niet bedacht'

Nog een onverwachte plek waar dit project hem heeft gebracht, is beeldhouwen, vertelt Devin. 'Tijdens

een van de sessies vroeg Monique mij iets tastbaars te maken dat symbool kon staan voor de verbinding die ik heb met mijn broertje en hij met mij. Dit bracht mij bij een beeldhouwwerkplaats. Daar ben ik een tijdlang iedere week een aantal uur aan het werk geweest om een beeld te maken. Dit beeld heeft zowel een plek in de documentaire als bij ons thuis.'

Na alle sessies kwam natuurlijk de montageperiode. 'Die deden we ook helemaal zelf,' vertelt Devin verder. 'Waar ik niet bij had stilgestaan, is dat ik tijdens het monteren alles weer opnieuw onderging. Dingen die ik op het moment zelf nog niet ten volle had ervaren, kwamen nu wel helemaal binnen. Dat was onverwacht pittig en we hebben dan ook meerdere maanden het werk stilgelegd om alles eerst goed te kunnen verwerken. Ik ging twijfelen of ik dit alles wel durfde te laten zien. Maar de onvoorwaardelijke steun en medewerking van de mensen om me heen, de warme begeleiding van Monique en de vele berichten die we al tijdens het maakproces van mensen ontvingen, hebben ervoor gezorgd dat we toch hebben doorgezet. En daar ben ik achteraf heel erg blij mee. Het doet me zo ontzettend goed te zien dat de documentaire de uitwerking heeft waarop we zo hebben gehoopt. En dat mensen hem als zeer waardevol ervaren doordat ze zich kunnen identificeren met het verhaal.' 🌟

Kyan is inmiddels vertoond in een aantal besloten voorstellingen en voor een breder publiek, met ontroerende reacties. Verhalen die al jarenlang op slot hebben gezeten, komen vrij door het gezamenlijk kijken naar deze documentaire. Voor het voorjaar van 2021 staan nieuwe vertoningen gepland, houd hiervoor de social mediakanalen van phoenix in de gaten. Wil je niet zo lang wachten? Kijk dan online via:

<https://vimeo.com/ondemand/kyandocumentaire>